

MAGYAR LAPOK

X. évfolyam, 93 (2655) szám

KERESZTENY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, — 1941 április 24

A mai rohanó időben cselekedni kell

Bárdossy László bemutatkozott a képviselőházban

„A nemzet lelki és szellemi egységét minden erővel meg kell tartani” — mondotta a miniszterelnök

Budapest, a Magyar Távirati Iroda jelenti: A képviselőház mai ülése iránt óriási érdeklődés nyilvánult meg, aminek oka az, hogy ma mutatkozott be Bárdossy László kormánya a képviselőháznak. Az ülésen a képviselők csaknem teljes számban megjelentek. Negyed 11 órákor nyitotta meg az ülést Tasnády Nagy András elnök, a következő szavakkal:

— Mindnyájunk nevében a mai üléstől üdvözlőnk és köszönetünket küldjük a magyar királyi honvédségnek, mely délvidéki magyar véreink védelmében, ismét önfeláldozóan, híven és mintaszerűen teljesítette kötelességét.

Azután meleg hangon emlékezett meg a felszabadult délvidéki magyarság visszatéréséről. Az elnöki előterjesztés után Putnoky Móríc háznagy vezetésével megjelentek az ülésteremben a kormány tagjai. A képviselők felállva lelkesen éltették Bárdossy László miniszterelnököt és minisztereit. Elsőnek a miniszterelnök állott fel szólásra.

— Elfogódva állok ezen a helyen — mondotta —, hogy alkotmányos kötelességemnek megfelelően beszámoljak arról, milyen szeltemben, milyen gondolatok, tervek megvalósításának szándékával képzelem el az ország kormányzását, melynek nehéz terhét nem kerestem, de az adott viszonyok

között kötelességemnek tartottam elvállalni.

A miniszterelnök ezután a délvidéki területek visszatéréséről emlékezett meg.

— Hála kitűnő honvédségünknek hála a minden tekintetben elismerésre méltó katonai vezetőségnek, Szabadska, Zombor, Zenta, Ujvidék újra a miénk, ahogy a miénk volt a magyar vér jogán ez a terület, amelyen magyar kéz munkája építette és tartotta meg ezeket a városokat. Szeretettel és örömmel köszöntöm a megpróbáltatások nehéz évei után hozzánk visszatért magyar testvéreinket és másnyelvű testvéreinket, különösen a németeket, bunyevácokat és sokákokat.

Rámutatott ezután arra, hogy Horvátország április 10-én kimondta függetlenségét, amelyet a Kormányzó úr nyilatkozatában elismert és amelyhez a Ház tagjai csatlakoznak. Bejelentette, hogy a zágrábi magyar királyi konzulátust követségi rangra emelte és a legrovidebb idő alatt követet küld a horvát fővárosba.

Az alkotó elemekre bomlott államalakulat hagyatékának felszámolása folyamatban van és a magyar kormány mindent megtesz, hogy történelmileg szent jogai és érdekei figyelembe vétessenek. A magyar nemzet teljes bizalommal nézhet a döntő hatalmak állásfoglalása elé. Azután rátért programjára.

A rohanó időben cselekedni kell

Ismertette, hogy amikor a kormány vezetését elvállalta, abból a szempontból indult ki hogy elsősorban a kormányzás töretlen folytonosságát kell biztosítani. Ezért vállalta ezt a feladatot, változatlanul azzal a programmal, ugyanazokkal a munkatársakkal és azzal a párttal, amelynek az előző kormány is támaszkodott céljainak megvalósításában. Kijelentette, hogy a program kivételében a viszonyok alakulásának megfelelően jár el. Nem akar most részletes programot adni. A mai rohanó időben cselekedni kell.

— Két legfőbb vezető szempontot látok magam előtt: az egyik, hogy a nemzet lelki és szellemi egységét minden erővel meg kell tartani és semmilyen oldalról megdönteni nem engedni a másik az ország erkölcsi és gazdasági erejét megóvni és tartalékainkkal mindenek felett takarékoskodni. Ez a két követelmény politikánk alapparan-

csa. Kérdéseinkben sohasem szabad elfelejteni, hogy háboru van Európában és ennek hatása és feszültsége kiterjed Magyarországra is.

Kijelentette a továbbiakban, hogy a háboru lassítja, de nem állítja meg a belső átalakulásnak bensőséges vágyát. Ennek az átalakulásnak összeütközések, zökkenők nélkül kell megtörténni. Ezután részletesen rátért azokra a kérdésekre, amelyeket a kormány meg akar oldani. Az alkotmányreformmal kapcsolatban hangoztatta, hogy a történelmi alkotmány rugalmas keretei között, a jogi, a politikai és a gazdasági élet követelményeinek megfelelően kell átalakítani az állam akaratnyilvánítását és az akarat megvalósításának módját.

A ZSIDÓKÉRDÉS ÉS A FÖLDKÉRDÉS

A másik nagy kérdés az ugynevezett földkérdés. A földbirtok arányos meg-

oszlása. Másfelől pedig az ország termelési szempontjainak szem előtt tartása, hogy képessé tegye a legnagyobb erőfeszítésre és biztosítsa a mezőgazdasági tömegek szociális igényeinek

Az ország gazdasági életének vezetése nem maradhat zsidó kézben

Magáévá teszi Teleki Pálnak azt a nézetét, hogy törvényes uton meg kell akadályozni a zsidóság keveredését a nem zsidókkal. Gondoskodni kell arról, hogy a zsidók a nemzet társadalmi, kulturális, politikai és szellemi életének mindama helyéről kirekesztessenek, ahonnan a nemzet lelki, erkölcsi, világnézeti és politikai irányítása, valamint a nagy tömegek lelki életének kialakítása a jövő nemzedék nevelése folyik.

Az ország gazdasági életének vezető pontjait nem szabad zsidó, félzsidó és strohman kézben hagyni. Egyik legfontosabb feladata elődjének erre vonatkozó intézkedéseit átvizsgálni, hogy az részletes tájékozódást szerezzon. Nem szabad eltéveszteni a szem elől, hogy az országban egymillió zsidó van.

Szólni kíván az összeférhetlenségéről, annak hangoztatásával, hogy az új összeférhetlenségi törvény megalkotását a kormány legfontosabb feladatának tekintje. Magáévá teszi Teleki Pál ide vonatkozó felfogását. Ezután a honvédség tovább fejlesztéséről beszélt, majd a közigazgatásra tért át. A magyar tisztviselői kar felkészültségében és szorgalmában nincs hiány. Kérlehetetlenül lesújt azonban a hivatali mulasztásra. Kifejtette, hogy a költségvetésnél komoly takarékoskosságot kell szem előtt tartanunk. Ugyanezt követeli a magán háztartásokban is. A

Az igazságügyi program

A miniszterelnök ezután a kormány igazságügyi programjáról szólva, megállapította, hogy rövidesen a Ház elé kerül a felségvétség, lázadás vagy hasonló büncselekmények megtorlásáról szóló törvényjavaslat és a sajtó jog módosításáról és kiegészítéséről, az OFB megszüntetéséről a házasság előtti orvosi tanácsadás igénybevételenek kötelezettségéről szóló törvényjavaslat. A részvényjog reformja és az új váltótörvény szintén rövidesen elkészülő javaslatok sorába tartoznak

kielégítését. A tervezet megvalósítása folyik. A kormány a végrehajtás ütemét amennyire lehet, gyorsítani akarja. (Lelkes éljenzés.)

Kijelentette ezután, hogy a harmadik nagy kérdés, amely a közvéleményt különösen érdekli: a zsidókérdés. — Szükségesnek tartja a második zsidótörvény egyes rendelkezéseinek, például a zsidók fogalmi meghatározásának szabatosabbá tételét, egyes helyesen megalkotott rendelkezések további fejlesztését. Egyszerű, világos, az egész kérdést megoldó, rövid törvényre van szükség. Elvi kérdésekben sem félreértéseknek sem kibúvóknak nem szabad lenni. (Hosszantartó éljenzés.)

hadmentességi adóról beszélt ezután. Ezzel nemcsak az állam bevételeit akarja fokozni, hanem azt is, hogy mindenki kivegye a részét. Hitelpolitikánkban arra kell törekedni, hogy a termelés fokozható legyen. A vidéket is el kell látni megfelelő hitellel. A honvédség is segítségére lesz a földműveseknek a legelők gondozásánál, amely a tejlátny leküzdését szolgálja. A vízügyeket gyökeresen egységesíteni kell. Ezután a Németországgal való árucseré forgalomról beszélt.

A kisiparos társadalom hitelezésének biztonságára szintén gondot kíván fordítani. Nagy fontosságot tulajdonít az állattenyésztés fejlesztésének. A mezőgazdasági munkabérek terén a kormány gondoskodik arról, hogy mindenki megkapja munkájának ellenértékét.

Hatezer 7 és 8 osztályos népiskolában indul meg a tanítás.

Megállapította, hogy a visszacsatolt területek iskolahálózatának bekapcsolása gyors ütemben folyik. A jövő tanévben közel hatezer népiskolában már a 7 és 8-ik osztályokban is megindul a tanítás. A kisebbségi iskolák átszervezése folyamatban van. Megszűnik a vegyes nyelvű tanítás, de a magyar nyelvet is kötelezővé teszik. A német nép kultúrzsabadságának biztosítására vonatkozó intézmények szervezése.

Az új büntetőjogi kodex előkészítése állandóan folyik.

Külkereskedelmünk.

A külkereskedelméről szólva hangoztatta, hogy Németországgal és Olaszországgal való kapcsolataink rendkívül fontosak. Az ipari nyersanyag biztosítása szempontjából nagy jelentősége van a magyar-szovjet orosz kereskedelmi kapcsolatoknak. Fenn tartjuk és tovább fejlesztjük kereskedelmi kapcsolatainkat Szlovákiával,

Törökországgal, Svájcjal és Svédországgal.

Megemlítette, hogy rövidesen a Ház elé hozzák a magyar posta tervét egy 100 kilowattos rövidhullámú rádióadó létesítéséről, amelynek a tengerentúl élő magyarsággal való kapcsolataink megszilárdítása szempontjából nagy fontossága van.

Ipari vonatkozásban három fontos törvényjavaslat van előkészületben: 1. Az országos ipari és bányász munkakamrák létesítéséről. 2. A munkaközvetítés államosításáról. 3. A mérnök-kamarai kényszerkiterjesztéséről.

A közellátásra áttérve, hangoztatta, hogy az eddigi intézkedések mindig a lakosság egyetemes érdekeinek biztosítását tartották szem előtt.

Azután a külügyi kérdésekkel foglalkozott a miniszterelnök. Rámutatott arra, hogy az előző világháború nem a valóságos béke helyreállításával, hanem kényszerrendezésével ért véget. *Mihelyt a német és olasz nemzetek hatalmas belső megújuláson mentek keresztül, megváltozott a kényszerbékék által teremtett hatalmi helyzet.* Roppant erők összecsapása folyik most. A küzdelemben új világ kovácsoódik ki. Uglátszik ez mindinkább az osztályozó fogalmat jelenti, a világrészek nagyobb egységekké, politikai és gazdasági egységekké való átalakításának. Ez az integrálódási folyamat elsősorban áll Európára, amelynek Németország és Olaszország együttműködése és kapcsolatai szabnak irányt.

Erős Magyarország a Duna völgyében nemcsak a magyarságnak, hanem valamennyi velünk együtt élő népeknek, de a szomszédos népeknek, sőt egész Európának is érdeke.

Az együtt küzdött világháború dicső emlékei, majd a közös megaláztatás szoros kapcsolatot teremtettek a magyar és a német nép között. Viszonyunk Németországhoz és Olaszországhoz természetes alapon nyugszik függetlenül attól, hogy ott nagyhatalmakról, nálunk középhatalomról van szó. Németország és Olaszország együttes ereje volt az, amelynek a tarthatatlan és igazságtalan duna-medencei helyzet likvidálása során eddig elért nagy eredményeket köszönhetjük.

A nemzet egyetemes hálás ezért mindenekelőtt Hitlernek és Mussolininek (hosszas éljenzés és taps), a két nagy nemzet korszakalakító vezéreinek, akik annyszor adták tanujelét szeretetüknek és jóakaratauknak Magyarország iránt. A két országhoz való kapcsolatunk formális kifejezést nyert a háromhatalmi egyezményhez történt csatlakozásban, ami egész külpolitikánknak szilárd alapja. Sokat beszélnek arról, hogy kicsi nép vagyunk. Meg kell állapítani, hogy népünk számbeli ereje a Német Birodalomtól délkeletre eső, egyensúlyt tartó népek között a legnagyobb.

Nincs tehát semmi értelme annak, hogy magunkról, mint kicsi nemzetéről beszéljünk. Lehullott rólunk a trianoni bilincs és ismét az európai együttműködés erős tényezői lettünk. Külpolitikánk nem lehet más, mint állandó gondoskodás arról, hogy illeszkedjünk Európa új rendjébe, ahogyan az az önálló és független magyar államiság érdekében megfelel, más nemzetek jogos érdekeit tiszteletben tartva. Ennek keretében rendíthetetlen hűséggel viseltünk nagy barátaink iránt. (Hosszan tartó taps.) A magyar külpolitika soha sem feledkezett meg a magyarság

európai és Duna-medencei küldetéséről, de nem feledkezett meg azokról a szempontokról sem, amelyeket bárhol élő véreink védelme szent kötelességünként ír elő.

A nálunk élő nemzetiségek tekintetében kijelentette, hogy a nemzetiségeket megilleti mindaz, ami népi jellegű, népi sajtóságuk, továbbá kulturá-

lis és gazdasági erejük megtartásának és akadálytalan továbbfejlesztésének feltételeit biztosítja. Fokozottabb mértékben áll ez a magyarországi németekkel szemben, de ugyanezt kívánjuk biztosítani a többi nemzetiségeknek is. Azonban kérelhetetlenül megkívánjuk, remessak az abszolút lojalitást a magyar állam és annak hatóságai iránt.

hanem a szolidáris együttműködést az államfenntartó magyarsággal.

Végül a nemzeti egység fokozottabb szükségéről beszélt és kérte a Ház bizalmát a kormány munkájához.

A Ház tagjai a beszéd végeztével hosszan és lelkesen ünnepelték a miniszterelnököt.

„Hiába való minden hírverés, Angliát le fogják győzni!”

Lindbergh ezredes feltűnő beszéde egy amerikai tömeggyűlésen.

Newyorkból jelentik (NTI.): Lindbergh ezredes az American First Committee egyik tömeggyűlésén éles nyilatkozatban kelt ki Amerikának az európai háborúban való részvétele ellen. A beszéd óriási tömeget vonzott. Nyolcezer ember helyezkedett el a gyűlésteremben, 8—10 ezer pedig az előtte levő téren szorongott. Lindberghet, amikor a teremben megjelent, tíz percig tartó tomboló ünnepléssel fogadják. A kiváló repülő a többi között ezeket mondta:

— Amerikának nem szabad semmiféle háborúban résztvenni, még akkor sem, ha félig-meddig kilitás van arra, hogy azt a háborút megnyerik. A mostani európai háborúban azonban erre egyáltalán semmi kilitás nincsen. Az Egyesült Államok ma éppen olyan kevésbé van felkészülve a háborúra, mint Franciaország volt 1939-ben. Bizonyos, hogy Nagybritannia összeomlása nagy tragédiát jelentene. Leginkább ez indít erre a beszédre, hogy állást foglaljak a jelenlegi háború ellen, mert

szívesebben látnám, ha megállapodásos béke jönne létre. Franciaországot legyőzték és hiábavaló minden hírverés, Angliát is le fogják győzni!

Lindbergh a továbbiakban hangoztatta, azt hiszi, hogy az angol kormányban is ez a véleménye, de egyelőre még az a kétségbeesett terve, hogy Amerikát hadsereg küldésére bírja rá, amely így mind katonai, mind pénzügyi kudarcban osztozni fog majd Angliával. *Eddig még minden ország elbukott, amely Angliát oldalán állott, kezdve Lengyelországtól Görögorszáig. Az Egyesült Államoknak sincs módjában megnyerni a háborút Anglia javára. Az amerikai hadsereg nincs kiképezve és kellően felszerelve. Az Egyesült Államoknak csak „egy oceáni” hajóhada van és a légiere csak kevés korszerű repülőgéppel rendelkezik.*

Végül felszólította Amerika népét, hogy térjen vissza Washington György politikájához és a Manroelvhöz.

A Duce napiparancsa.

(Valahol Olaszországban. (Stefani) A Duce az olasz főhadiszállásról a következő napiparancsot bocsátotta ki a görög harcúterén küzdő valamennyi katonáihoz:

Hat havi elkeseredett harc után az ellenség letette a fegyvert. Vértáladozatokat, amelyek különösen a szárazföldi haderőben voltak súlyosak, győzelem koszorúza és új dicsőséggel öveztek lobogóitokat. A haza még soha sem volt ennyire büszke rátok. Ebben a nagy pillanatban az olasz nép kegyelettel emlékezik meg azokról a hős fiairól, akik elesetek az alban csatáiban és örök hálját fejezi ki azoknak, akik megbosszulták halálukat. Éljen a király! Duce.

A *Messaggero* jelentése szerint a németek Attikában Beotia határára állanak, ahol jelenleg kemény csaták vannak folyamatban. A küzdelem kimenetel már nem kétséges. *Athén felé az út nyitva áll és számolni lehet a balkáni háború közeli felszámolásával.*

ZSAZSA PROBÁL

Nagyvárad Saját tud. A Szigligeti Színház felhomályos nézőterén ülünk; a színpadon árad a fény; félig Biedermeyer jelmezben, félig polgári ruhában, vagy ingujjra nekigyűrűközve a Gyergyói bál első felvonását próbálják a színészek. Kissé elfogódottak, határozatlanok, pedig nagyon-nagyon ügyekeznek, mert ma este Fedák Sárival kell játszaniok s ez a legjobb színésznek is nagy feladat, még fővárosi színházban is, ahol egy hétig próbálnak egy jelenetet, nem úgy, mint másfelénk vidéken, ahol négy-öt próba alatt előadásra kell érnie egy egész operettnak.

Ezzel számolnia kell a nagy Zsaszának is. Vállalja a kockázatot: átgyurja minden szereplő játékát, az egész rendezést.

Folyik a próba s már az első jelenetnél a színpadra lép Fedák Sári. Ez még nem az ő jelenése... Barna kosztümben van, leül hátul a színpad mellett egy karosszékre, figyel, közbeszól, majd feláll, a szereplők csoportjához lép, vállon fog egy fiatal színésznőt:

— Ide állj, fiam, már tegnap megmondtam neked, hogy ez nem jó...

Egy fiatal segédszínészre nevetve rászól:

— Vedd le azt a csúf veres parókát, inkább ne legyen semmi!

Aztán egy kis színésznő helyére áll és hamar eljátszik helyette néhány mondatot:

— Így kell ezt csinálni...

Pillanatok alatt a Zsazsa személyiségének uralma alá kerül a színpad,

úgy néznek rá, mint egy orákulumra, de ő kedves, közvetlen és szeretetteljes s csak egész nagy hibáknál robban ki:

— Ezt sohase csináljátok, ezért tegyház jár.

Következik az ő belépője, a nagy jelenet, amelyben majd először lép a váradi közönség elé a Gyergyói bálban. Erre különösen ügyelni kell: háromszor is visszatér a színpadra mögé és újra megjelenik kíséretével.

— Nem, így baj lesz, — mondja, — ne hagyjátok magamra a játékkal... ki kell hoznotok, hogy ellen-szenvvel fogadtok, de lassan megfőzöm az egész társaságot... Te ezt így csinálod, te pedig így. Te meg átke-rülsz a másik oldalra, — és finoman átlódítja a kis Bartos Csillát, aki alázatosan engedelmeskedik.

Aztán a karmesterhez fordul s megmagyarázza, „hogy van itt elgondolva a zene...”

Komlós Juci belépője következik. Nagyon iparkodik a kisleány, meg is játssza kedvesen, de Zsazsa kétszer is visszaküldi, megmutatja neki, hogy lehet még nagyobb hatást érni el s percek alatt a felismerhetetlenségig átalakul az egész jelenet.

Aztán levonul Zsazsa a színpadról s a nézőtérrel figyel tovább a próbát. Felveszi szemüvegét, mindkét karjával az előtte lévő szék támlájára könyököl és két öklére támasztja orcát. Jurik Ica jelenete következik, egyszer visszaparancsolja őt is, de a kiténő primadonna rögtön megfogadja az utasítást és Zsazsa egész jelenete

alatt elégedetten bólogat.

— Jól van, gyerekek, nagyon jól van... Milyen tehetséges ez a kisjány.

Közben hivalja a világosítót, magyaráz neki: a két oldal-lámpát másként kell irányítani, mert nézze csak, pontosan ott, ahol a gyergyói bál kell énekelni, valóságos éccaka van...

Megint felsiet a színpadra.

— Ide kell a legnagyobb világosság.

Tihanyi Vilmos főrendező közbeszól:

— Akkor reflektort állítunk be oda.

— Nem, — tiltakozik Fedák — A reflektort utálom. Abban még Jurik Ica is öreg, hát még én...

Majd az első felvonás utolsó nagy jeleneteit próbálják. Fedák csak éppen jelzi a hangsúlyt ahogy beszél. De mégis annyi melegséget áraszt, hogy szinte sírni kell... Időnként árcsap a partner szerepébe, ahogy kiigazítja annak egy-egy mondatát, vagy kiszól a saját szerepéből, hogy utasításokat adjon. S mindig oly könnyed, bűbajos és természetes, hogy nem is lehet észrevenni a játék és a kiszólások határvonalát.

A felvonást záró jelenetnél elégedetten leinti a játékokat.

— Vigyázzunk, gyerekek, mert ha itt belemegy a madzag, akkor én öngyilkos leszek... Én nem akarok megbukni Nagyváradon.

Dehogy fog megbukni. Magával sodorja majd partnereit és magával ragadja a közönséget, mint mindig, amikor színpadra lép

(j. b.)

A jugoszláv területek katonai megszállása nem mindenben fedi a későbbi politikai rendezést

Német és magyar közlemény Ciano és Ribbentrop tanácskozásairól

A Budapesti Értesítő jelenti: A bel-földi sajtó tegnapi értekezletén a külügyminisztérium szócsöve kijelentette, hogy a volt jugoszláv állam területi rendezésével kapcsolatos tárgyalások rövidesen folytatódni fognak. Az előzetes megbeszéléseken kialakultak a kérdés nagy horderejére való tekintettel előbb az érdekelt kormányok tanulmányozzák, hogy az így kialakítandó új rendet mennyire igazságosabb módon és valamennyi felmerülő szempont figyelembevételével alkothassák meg. Az első megbeszélés célja tulajdonképp anyaggyűjtés és bizonyos álláspontok ismertetése volt. Az, hogy a végleges rendezés már küszöbön állana, természetesen korai kombináció, azonban a törekvés az, hogy márcsak az itt élő népek érdekében is mielőbb állandó helyzetet teremtsenek.

Arra a kérdésre, hogy vajon a hadijelentésekből ismert katonai megszállás a német, olasz, magyar és bolgár csapatok által nyújt-e támpontot a későbbi politikai rendezésre, kijelentették, hogy egyes területek katonai megszállása nem mindenben fedi a későbbi politikai rendezést.

BEVEZETŐ JELLEGŰEK VOLTAK A MEGBESZÉLÉSEK

Berlinből jelenti: (MTI.) Ciano olasz külügyminiszter látogatása a Führernél, valamint Ribbentrop külügyminiszterrel folytatott megbeszélései itteni politikai körökben érthető érdeklődést keltettek. A Wilhelmstrassen ismételt felhívták a figyelmet arra, hogy Ribbentrop és Ciano bécsi megbeszéléseinek nem az volt a céljuk, hogy Jugoszlávia letörésével

és a horvát állam megalakulásával felmerült kérdéseket végleges megoldáshoz juttassák. A megbeszélések bevezető jellegűek voltak. A külügyminiszter egyelőre saját gondolatait cserélte ki. A Wilhelmstrassen még

utaltak arra, hogy a katonai megszállási határok irányadók lesznek ugyan a Délkelet-Európai terület jövődó kialakulására, de semmiképpen sem vágnak elébe a későbbi határmegvonasnak.

Testületi alapon rendezkedik be az új horvát állam

Zágrábból jelenti: (Stefani) Az új horvát állam bevezette a testületi rendszert, amelyet mindenekelőtt a munka, a tőke és az iapr területén valósít meg. A hadsereget az államfő utasítására Kvaternik tábornok főpa-

rancnok a horvát usztaza szervezet világnézeti szerveinek megfelelően szervezi.

Zágrábból jelenti: (Stefani) Az új Horvátország eddig Németország, Olaszország, Magyarország, Szlovákia és Bulgária ismerte el.

Több figyelmet és fegyelmességet várunk a gyalogjáróktól

Pontosan be kell tartani a közlekedési rendőr irányításait

Nagyvárad. Saját tud. Egy idő óta nagyon megnövekedett egyes nagyvárad utcák forgalma. Különösen a korzóra vonatkozik ez a megállapítás. Ebből a rendkívüli növekedésből közlekedési probléma lett. Annál is inkább, mert a korzóság egyre jobban igénybe veszi a főutvonalat.

A felmerült közlekedési problémákra és a szükséges intézkedésekre vonatkozóan munkatársunk megkérdezte a rendőrség illetékes szerveit és a következő felvilágosításokat kapta:

AZ UTTEST A JÁRMŰVEKÉ — GYALOGOSOK MARADJANAK A GYALOGJÁRÓN!

— A közforgalom céljára szolgáló utakat csak rendeltetésüknek megfelelően szabad használni, vagyis az uttesten a járművek a gyalogjárón (járdán) csak a gyalogosok közlekedhetnek.

A közlekedés rendjét a hatósági közeg (rendőr) irányítja karjelzéssel: a forgalom megállítását függőleges karfeltartással;

a haladás irányát utkeresztésénél mindkét karjának vízszintes kinyújtásával;

a haladás irányát egyébként jobb- vagy balkarjának kinyújtásával,

az ivben fordulást egyik karjának vízszintes előre, ugyanakkor másik karjának a jelzett irány felé való kinyújtásával — mutatja.

Ezeket a karjelzéseken kívül a forgalom gyors lebonyolítására adott helyzethez mért más kiegészítő és hivatogató kar, vagy kézmozdulatokat is használhat. A jelzések figyelembe nem vétele magában is kihágást képez.

A gyalogosok csak a részükre fenntartott gyalogjárón, a közlekedés akadályozása nélkül közlekedhetnek. Uttestet gyalogosok csak az egyik oldali gyalogjáróról a másik oldalra való átkelés alkalmával használhatják. Az uttesten keresztül-kasul járni, vagy azon tetszés szerinti helyen átkelni nem szabad.

JOBBRA ELŐZZ — BALRA... TÉRJI

Az uttesten a jármű és állatközlekedést zavaró áthaladás tilos.

Csak az utca sarkokon, vagy ott szabad az egyik járdáról a másikra átkelni, ahol vagy rendőr irányítja a forgalmat s ennek utmutatásához alkalmazkodni kell, vagy a legrövidebb — merőleges — irányban.

Szembejövő gyalogosnak lehetőleg balra kell kitérni, az előhaladót pedig jobbról előzni.

A gyalogjárón csoportokban haladni, vagy ott csoportosan álldogálni nem szabad. Ugyancsak tilos a gyalogjárón nagyobb terjedelmű, továbbá a gyalogosok ruházatának beszenyezésére, a közlekedés zavarására és veszélyeztetésére alkalmas tárgyakat vinni.

A járdákat a gyermekkocsik és tolokocsik is használhatják, de csak rendeltetésüknek megfelelően. Ezek a kézi hajtású kocsik csak egy sorban haladhatnak.

HIRDETMÉNY. Értesítem mindazon gazdákat, akik tengeri vetőmagot igényeltek, hogy április hó 26-án reggel 8 órakor a városmajorban a vetőmag átvételére annál is inkább jelentkezzenek, mert ellenkező esetben vetőmagra való igényüket elvesztik és a tengeri vetőmag más igénylőknek lesz kiosztva. Nagyvárad, 1941. április 24. Varga, gazdasági tanácsos.

Káprázatos keretek között vonult fel a Budapesti Nemzetközi Vásár revü-színpadán a száz év előtti és a mai női divat

Budapestről jelenti: A hölgyközönség már tudja, hogy a legtökéletesebb divat- és ártájközönség a tavaszi Nemzetközi Vásár nyújtja. De anyai, női szemnek kedves és férfi, vagy apai részvénynek olcsó, igazi divatesodát, négy egyetlen egy vásáron sem vonultattak fel, mint éppen az ideai, a máris 2-án kezdődő Budapesti Nemzetközi Vásáron.

Persze a kiállításnak csaknem minden részén akad olyan tárgy, amelyet ivesen szerezne meg magának minden hölgy s így a soktizezernyi praktikus cikk mind fel sem is sorolható egy mit hoz fel Erdély, a székely egyék, Kalotaszeg, Kárpátalja. Felők, Dunántúl, Alföld és a matyók népe kézimunkában, az már egyáltalán is valóságos csoda lesz.

Abördíszművészek, a művirág- és műszerkészítők, a kerámia mesterei, fazekasok, mind mind a női stívk kedves tárgyakkal állnak ki. A sádi bőrtalpu papucsok utalvány nélkül vásárolhatja a közönség és villog mesébe illik, hogy milyen női belicet remekelt máris a magyarpápar, persze olyanokat főként melyek megszerzéséhez szintén nemll utalvány.

A nagyobb látványosságot a Vásáronégis talán a külön revüszin-

ház nyújtja. Ennek színpadán 34 válogatottan szép mannequin 80 élőkölő divatszalon 350 modelljét mutatja be. természetesen a modellekhez legjobban illő kalappal, cipővel, retiküllel, nap- és esernyővel együtt. Minden modell, minden divateikk a ma is könnyen megszerzhető anyagokból készült s így nemcsak a legújabb divatot, de az új — kitérő és ízléses — anyagokat is mind megismerheti itt a közönség. Megeleveníti ez a színpad egykorú színes rajzok alapján rekonstruálva azokat a női magyar ruhagyönyörűségeket, amelyekkel szépanyaink hódítottak Kossuth Lajos híres és éppen 100 évvel ezelőtt a magyar ipar népszerűsítése érdekében rendezett Védőegyleti Bálján.

Meglepetéssel várják a hölgyeket azok az újdonságok is, amelyeket az edénygyártó, a konyha- és lakásberendezőiparok produkáltak éppúgy, mint az a rengeteg bájos holmi, ami — játéktól ruhán, gyermekkocsin át, gyermekbútorig — az apróságok részére készültek.

A minden menetjegyirodában kapható vásárigazolvány kedvezményével már szombattól, április 26-tól kezdve féláron lehet Budapestre utazni. A vásár május 2-től 12-ig tart.

50% -os utazás

50% BUDAPESTRE

a Nemzetközi Vásárra!

Odautazás: **április 26-tól május 12-ig.**
Visszautazás: **május 2-18-ig.**

Felvilágosítás és jegykiadás: MAV. HIV.

„IBUSZ” menetjegyirodában Nagyvárad,
Rákóczi-ut 10/a. Telefon: 11-17

INNEN-ONNAN

JAPÁN. Mint Tokióból írják, március harmincadikán fúrták át az utolsó darabját annak a nyolc kilométer hosszú vízalatti alagútnak, amely Majit és Simonoszekit köti össze és amelyen már öt év óta dolgoznak. Az alagút segítségével a Japán főszigetét, Honsiut elsősorban kötötték össze Kiusiu szigetével, amely utóbbin a japán nép története és a japán birodalom megalapítása megkezdődött.

Az alagút befejezése közlekedéstechnikai szempontból igen nagy jelentőséggel fog bírni, mert eltekintve a repülőösszeköttetésektől, a legközelebbi út Sanghaiba és Kinába Kiusiu szigetén át vezet. A Tokióból Osakan és Kobén át Simonoszekibe vezető vasútvonal a japán birodalom legfőbb közlekedési útjára. Simonoszekiből indul ki egyrészt az összeköttetés Koreába és ezáltal Mandzsu-kuóba és Szibériába, másrészt pedig ugyancsak innen indul ki az összeköttetés Majiba, Kiusiu szigetének északi kikötővárosába és ezen át Nagasakiba. Nagasakiból Japánba gyorsgőzösök közlekednek.

Az utolsó évek során, amikor a japán érdekeltiségek egyre inkább növekedtek a Kontinensen, mindezek az utvonalak rendkívüli mértékben túl voltak terhelve. A Sanghaiból és Kinából utazók számára a Nagasakin átvezető utazás során az utmegszakítás Simonoszekibe és Majiba kellemeleg meglassítás volt, annyival és inkább, mert Simonoszeki és Maji között a komp nem vitt át személyvonatokat, csak tehervonatokat. Eppen ezért a Tokió és Nagasaki közötti gyorsvonatösszeköttetésben is kétszeres átszállás volt szükséges.

Japánban különben nagyon büszkék a japánokra arra, hogy a hadiállapot ellenére a birodalom egy ilyen nagyméretű technikai tervet valósított meg. Arra számítanak, hogy az új alagutot át a vasúti összeköttetést már a jövő évben felvehetik. Ez az alagút különben a világ leghosszabb tengeralatti alagútja és technikai teljesítmény tekintetében fölülmulja a Newyorkot Manhattanal és Newyerseivel összekötő tengeralatti alagutak építését. Az alagút építésének részleteiről különben semmi közlekedés nem adtak ki és valószínű, hogy a japán közlekedésügyi minisztérium csak az alagút teljes elkészülte után bocsátja azokat a technikai világ rendelkezésére.

DÁNIA. Mint Kopenhágából jelentik, a Dániát és Svédországot összekötő állandó jellegű szárazföldi út megvalósítására most új tervet dolgoztak ki. Míg az eddigi tervek, amelyek mindeddig csak sajtóközlemények és hozzászólások erejéig jutottak előre, egy az Oeresundot áthidaló hídra vonatkoztak, az új terv, amelyet egy dán és egy svéd mérnök együttesen dolgozott ki, alagutat tervez Kopenhága és Malmö között. Az alagút nem a szoros legkeskenyebb részén kerülne építésre, hanem azon a vonalon, amely Kopenhágából Malmöbe Sattelm szigetén át vezet.

A mérnökök az alagutat hatalmas árok formájában akarják a tenger fenekéből kiásni és ebbe az árokba sülyesztenék azután bele az alagút egyes részeit. A szellőztetésről tíz a Sundból kiálló ventilációs torok gondoskodna. Az alagút összes költsége a benne építendő uttal és vasúttal együtt, amely

utóbbi öt kilométeres darabon haladna a víz alatt és összesen a bekapcsoló vonalakkal együtt hét kilométert tenne ki, kerekén 150 millió koronába kerülne, tehát ugyanannyiba, amennyibe egy hid is kerülne. Ezzel szemben az előnye, hogy egy alagút nem akadályosítja a hajózást.

SVÉDORSZÁG. A Balkán problémájának elintézése után nyilvánvalóan északra is nyilatkozni kell arról, hogy részt kíván-e venni az új európai rendben. E tekintetben elsősorban Svédország jön számításba, amely északra úgy katonailag, mint gazdaságilag a legszámottevőbb állam. Az események eddigi alakulása némi támaszpontot nyújthat a jövőre meg-

ítelésére. A svéd-német viszony eddig teljesen korrektnek mondható. Vezető svéd politikusok részéről elhangzott kijelentések arra engednek következtetni, hogy Svédország a legmesszebbmenően hajlandó együttműködni a tengely államával és Szovjet-Oroszországgal is, de meg akarja őrizni önállóságát és belpolitikai függetlenségét.

SVÁJC. A szövetségi tanács meghatalmazási bizottsága most foglalkozott azzal a kérdéssel, amely már néhány hónap óta foglalkoztatja a svájci közvéleményt és hatóságokat egyaránt, tudniillik, hogy Svájc tengerentúli behozatalának biztosítására kiépítsen-e saját kereskedelmi flottát

saját zászló alatt? A bizottság előtt a kérdést Stampfli népgazdasági miniszter világította meg, majd Matter, a hadi szállítási hivatal főnöke is hozzászólt a kérdéshez. Kettőjük referatuma alapján a bizottság beleegyezését adta, hogy svájci zászlók alatt svájci hajók jelenjenek meg a világteengereken.

A kérdéskomplexum egyébként, mint a svájci lapok írják, már annyira elő van készítve, hogy rövidesen a szövetségi tanács végső döntésére is számítani lehet ebben az ügyben. Ugyanakkor megkezdődtek már a hajók vásárlására irányuló tárgyalások, valamint a hadviselő hatalmakkal kötendő megállapodások előkészítése is.

Magyarok a franciaországi nagy viharban

... Szörnyű vihar tombolt Franciaországban. Ujra összecsapott a két nagy ellenfél: a német és a francia nemzet. A francia összeomlás következményei beláthatatlanok. A francia lelkiismeretvizsgálat még tart, keresik, kutatják az okát annak, miért kellett mindennek így történnie. A nagy viharban a franciaországi magyarok is sokat szenvedtek. Sorsukról eleinte semmit sem tudtunk. A hozzátartozók is csak a Magyarok Világszövetsége útján kapták az első híreket a magyarok kalandjairól. Azóta már sok magyar tért haza egyesek viszont elhelyezkedtek az új környezetben. Bennünket minden külföldi magyar sorsa közelebről érdekel és ezért érdekesek azok a kiszakított naplójegyzetek, amelyek most érkeztek. Ezek a lapok az Észak-Franciaországi Pas de Calais-i megyében lévő magyar református misszió és a magyar-római katolikus misszió életének eseményeit örökítik meg és beszámolnak a magyarok életéről a franciaországi nagy viharban

1940. április

A római katolikus misszió meghívta a párizsi magyar királyi főkonzult a magyariskola évzáró ünnepélyére. A konzul kíséretében két magyar tanító kisasszony is megérkezett, hogy a lensei magyar iskolát végzett magyar gyerekeket leviszgyáztassa. A vizsgán ott volt az egész magyarság és igazi, zavartalan magyar ünnepséget rendeztek a magyarok. A kedves ünnepség befejezte után a főkonzul még meglátogatta a lensei magyar református missziót is

Május

Egyes magyar telepeken tovább folyt a magyar iskolai tanítások. A helyzet kezdett zavarossá válni. A francia nacionalizmus fellángolt és minden nekik idegen megmozdulás elűttük gyanussá vált. A francia hatóságok közegek minden külföldi szervezkedést tiltottak, még az iskolák tanításait és az istentiszteleteket is ellenőrizték. A magyar lelkészek és a missziós nővérek nem élhettek zavartalanul, minden lépésüket figyelték.

H. M. lelkészt az utcán állították meg, bevitték a rendőrségre és félnapig tartott, amíg magát igazolni tudta. A magyarok természetesen lelkesültek a védelmére siettek de az ilyen epizódok előrevetítették a későbbi események árnyékát.

Dr N. I. missziós tanítónő csak a legnagyobb titokban tarthatott magyar iskolát, mert minden lépését ellenőrizték. A magyar református egyház francia templomba ment át, hogy

az istentiszteletek zavartalanul zajlhatjanak.

A franciaországi magyarok egyik kiváló képviselője, aki különben a Magyarok Világszövetségének választmányi tagja, már 17 éve él egy kis faluban. A hatóságok jól ismerik, soha egyetlen egy francia állampolgárnak nem volt vele semmi baja. Jóakarúan figyelmeztették, hogy kárja a francia állampolgárságot, nehogy baja történhessen. A magyar ember nem hagyta magát. Keményen megmondta, hogy papírjai rendben vannak és ezek után békében is hagyták. Póztáját átvizsgálták és magyar jótekonysági gyűjtéseit folyton zavarták.

Egy erdélyi magyar leány bánya vállalat irodájában dolgozott. A francia nők nagy lelkesedéssel beszéltek hazájukról és az egyik francia lány kifakadt az idegenek ellen. A magyar leány csendesen megjegyezte, hogy minden nemzt védje meg a hazáját. Ezért állásából kitették, sőt ellenségei hamis váddal feljelentették. Börtönéből csak a német csapatok tudták kiszabadítani és most már idehaza él boldogan.

Egy cseh megszállott területről kivándorolt magyar Franciaországban szerezte meg a magyar állampolgárságot és az egyik vasgyárban dolgozott. A csehek üldözték és a francia hatóságoknál hamis ürüggyel bevádolták. Internálótáborba került az olasz határ közelében. Az olasz bevonuló csapatok szabadították ki.

A német repülőek egyre gyakrabban látogatták meg azokat a telepeket, ahol a magyarok laktak. Egyik vasárnap délután a német repülőek a villamosművek központját bombázták és a magyarok a bánya mélyébe menekültek a bombák elől. Csak késő éjszaka kerültek ki a föld gyomrából.

21-én kezdődött meg a menekülés. Három napi és éjszakai menekülés után egy 500 lakosú kis faluban ke-restek a magyarok menedéket. A faluban ekkor már 14.000 menekülő szorongott. Tíz keserves nap következett. Bizony alig volt élelem, de mindenki boldog volt, mert biztonságban érezte magát.

A hónap utolsó napján a magyarok hazatértek. Ekkor meg az angol repülőek bombázása zavarta meg a nyugalmat. A magyarok egymáshoz jártak és a németek semmiféle magyar összejövetelt nem akadályoztak meg. Bizony volt sok beszélni való. Mindenki elmondta a másikatknak élményeit.

Junius

A magyar otthonba visszatértek a magyarok. Egy lengyelországi gyonos családot találtak bent a missziós ház-

ban. A család feje azt hazudta, hogy a magyar missziós kisasszony adta át a kulcsot és a lakást. Hamarosan kiderült, hogy mindebből egy szó sem igaz. A református missziót megszabadítottak a betolakodóktól és a német katonák átadták a lakást régi hivatásának. A helyiségből nem hiányzott semmi, csak a bombák légnyomása okozott némi kárt. A magyar zászlót a második emeleten találták meg. A plafon egy része rászakadt a piros-fehér-zöld se-lyemre.

A katolikus és a református lelkészek nagyon hamar visszatértek és mind a két misszióban megkezdődtek a magyar istentiszteletek. A missziók lettek a magyarok találkozóhelyei és a lelkészek, valamint a missziókisasszonyok fáradhatatlanul intézték az elhanyagolt utelvelek rendezését szemé-lyesen vitték az iratokat a párizsi magyar követségre, lehetőleg minden ügyes-bajos dolgot simán eligazították

Julius—szeptember

Elindult az első magyar csoport Magyarhonba. Azóta minden hónapban mennek haza magyarok.

A magyar párizsi követség segínyt nyújt a hazatérőknek.

A franciaországi magyarok hálása emlékezik arra, hogy nagy bajukba a magyar kormány nem hagyta őket. Tudják és érzik, hogy róluk odahaza nem feledkeztek el sohasem. A franciaországi magyarok jó magyarok. Mindig magyaroknak vallották magukat és ezeket a megpróbáltatásokat átszenvedték.

Minden magyar elhagyja a francia internálótábor

Egyes lapok ellentétes híreket közöltek a magyarok sorsáról a franciainternálótáborokban. Most hivatalosan megállapították, hogy a francia internálótáborokban mindössze 213 magyar van, holott 35.000 külföldit vettek őrizetbe. A magyar követség kiközölte, hogy a magyarokat elengik-ha az országból el tudnak utazni.

A millei táborban 50 magyar van, ebből harminc magyar már megota a hazautazásra szóló engedélyt, hisz pedig Németországba utazik megazdasági munkára.

A verneti 74 internálótáborban hazautazás előtt áll, a többi Amerikába és Délamerikába utazik.

Augéles-ban 66, a gursi táborban 23 férfi és 4 magyar nő van. Ezek hazautazásáról is gondoskodtak.

Küszöbön áll Görögország teljes összeomlása

A görög haderő zöme már letette a fegyvert. Az angol expedíciós seregek választania kell a behódolás, vagy a tengerbe pusztulás között

Berlinből jelentik: (NTI) A véderő főparancsnokság jelenti, hogy miután a német csapatok a görög hadsereg szárnya ellen intéztek támadásokat, a görögök április 20-án helyi jellegű fegyverletételt ajánlottak fel a XII-ik német hadseregnek. Miután április hó 22-én görög küldöttség felkínálta a XI-ik olasz hadsereg parancsnokának a fegyverletételt, most már az olasz haderő által és a német csapatok által bekerített epirusz és macedóniai görög hadsereg teljesen megadta magát. A fegyverletételi megállapodást egyrészt a szövetséges csapatok, másrészt a görög főparancsnok, Szalonikiben kötötték meg.

Berlinből jelentik: (NTI) A német harcirepülők támadják az angolok görögországi visszavonulásának útjait. A zuhanóbombázók több helyütt használhatatlanná tették a dél felé vezető utakat és ezzel megzavarták az angol hadoszlopokat. A német csapatok tovább nyomulnak. Birtokukba jutott nagy mennyiségű hadianyag. A zsákmány között van nagy mennyiségben lőszer is. Az ausztráliai csapatok az újzelandi egységekkel fedezik a britek hátrálását. Nagy veszteséget szenvedtek ezek a csapatok. Német katonák sok újzelandit ejtettek foglyul.

személyiségek a be nem avatkozás mellett szállottak síkra.

A lapok óriási címfeliratok alatt közlik a görögországi német előretörésről szóló jelentéseket. A Newyork Herald Tribune jelenti, hogy a csapatok menekülése teljes mértékben folyamatban van. Mint az Associated Press jelenti, sok görög családásának adott kifejezést Anglia és az Egyesült Államok fogyatékos segítsége miatt.

Newyorkból jelentik: (NTI) Az északamerikai ifjuság kongresszusán szerdán háromszázötven egyetemen tartottak gyűlést, az Egyesült Államok hadbalépése ellen. Kereken ötszáz ezer diák vett részt ezeken a gyűléseken.

ANGOL HAJÓK PUSZTULÁSA

Berlinből jelentik: (NTI) A véderő főparancsnokság közli: A német hadsereg görögországi mozdulatai természetesen folynak. Csapataink termo

Elsőáldozási

emlékképek,

két színben, csinos, izléses kivitelben, kapható kiadóhivatalunknál.

A nagyobb méretűek (18×27 cm.) ára 15 fillér, a kisebbméretűek (14×23 cm.) ára 10 fillér.

fhilei szorosban harca kényszerítették az angol utóvédeket. Német gépek 7 hajót összesen 37 ezer tonnával a görög vizeken elsüllyesztettek. Megrongáltak 12 hajót Suda öblében egy ellenséges hadihajót bombatalálat ért. A megtámadott hajók nagyrésze csapatszallító hajó volt. Harci és vadászgépek 24 ellenséges gépet elpusztítottak. A görög tengerrészekben gépeink elsüllyesztettek egy 3.000 tonnás hajót, egy másikat megrongáltak. Más gépek három, összesen 11 ezer tonna hajóteret súlyosítottak el.

Németország felett nem volt harciselekmény. Április 19-től 22-ig az ellenség 95 gépet veszített, 38 légi harcban veszett el, 5-öt a tüzéség lőtt le. — Ugyanebben az időben 14 német gép veszett el.

Régi tüzek mutatták az utat az új támadásra induló német gépeknek

Berlinből jelentik: (NTI) A Földközi-tengeren egy hajókaravánt kísérő két romboló és egy felfegyverzett kereskedelmi hajó esett bombatámadás áldozatául. Fegyveres felderítést végző gépek megfigyelték, hogy az angol hajókaraván a támadás után a felfegyverzett gőzös nélkül folytatta útját.

Berlinből jelentik: (NTI) A német légi haderő súlyos csapást mért a korinthusi kikötőben horgonyzó hajókra. Német zuhanóbombázók és harcikötélek megtámadtak 13 hajót. A támadás következtében 4 hajó 12 ezer tonnával elsüllyedt, 9 hajó 30 ezer tonnával megsérült. Salamisuál bombatalálat ért egy 5 ezer tonnás hajót.

Berlinből jelentik: (NTI) Erős német kötélek csütörtökre virradó éjszaka eredményesen támadtak dél és kelet-angliai kikötőket és repülőtereket. — Plymouthban az előző napról el nem oltott két tűz mutatta az utat a német repülőknél. Több új nagy tüzet és robbanásokat figyeltek meg a kikötő és a város területén. Sok bombát dobtak azonkívül Portsmouth hadászati fontos célpontjaira. Ott is tüzeket és robbanásokat okoztak.

Szófiából jelentik: (Bolgár Távirati Iroda.) A szófiai görög követ szerdán a görög kormány nevében jegyzéket nyújtott át a bolgár külügyminiszternek, amelyben bejelentették, hogy Görögország megszakította diplomáciai kapcsolatát Bulgáriával.

„Anglia továbbra is támogatja” a jugoszláv kormányt

Londonból jelentik: (Reuter.) Eden külügyminiszter az alsóház szerdai ülésén tett nyilatkozatában közölte, hogy a jugoszláv király és a kormány most Középheleten tartózkodik. Április 21-én az angol kormány a jugoszláv minisztere-nöktől formális biztosítékot kapott, hogy a jugoszláv kormány mint szövetséges kitart az

angol kormány mellett. Az angol kormány meglegedéssel vett tudomást erről a biztosítékról és a maga részéről kijelentette, hogy a jugoszláv kormány továbbra is a legnagyobb mértékben számíthat az angol kormány segítségére. Eden egy kérdésre válaszolva közölte, hogy nincs értesülés Macek dr tartózkodási helyéről.

Hivatalos iraki nyilatkozat az angol partraszállásról

Beirutból jelentik: (NTI) Az iraki kormány a következő hivatalos nyilatkozatot tette közzé a Bashorában partra szállott angol csapatok ügyében: Az angol kormány azt a kérést terjesztette Irak kormánya elé, hogy az angol iraki szerződéssel megegyezően egyes csapatrészek átvonulhassanak Irakon. Már 1940 júniusában

mindkét fél intézkedést tett, hogy megkönnyítse az angol csapatok átvonulását. Ennek értelmében 17—18 angol hadosztály szállott partra Bashorában. Az ezzel kapcsolatos külföldi rádióállomások magyarázata teljesen alaptalan, mert Irak kormánya örködi a királyság jogai és a nemzet függetlensége felett.

Válságos helyzetbe jutottak a görögországi brit erők

Rómából jelentik: (Stefani.) Hitelt érdemlő adatok szerint Epiruszban és Macedóniában kapitulált görög haderők 16—18 hadosztályból állottak. A görög haderő zöme tehát letette a fegyvert. A görög hadjárat ezzel befejezettnek tekinthető. Nem marad más hátra mint azoknak a haderőknek a felgönyölítése, amelyek az angol menekülést fedezik. A végső ellenállás letörése már csak néhány napot vesz igénybe. A német erők áttörték a thermopylei szorosnál kialakult ellenállási vonalat.

Amszterdamból jelentik: (MTI.) A londoni rádió tegnap délután a következőket mondotta be: A pindosi harcok igen súlyosak. Nem lehet tudni mi lesz itt az angol és a szövetséges seregek sorsa, miután a görögök fegyverletétele az epiruszi vonalat katasztrófális helyzetbe hozta az ugyancsak visszavonulásban lévő an-

gol és ausztráliai csapatokat. A német nyomás ezen az arcvonalon egyre erősödik úgy a szárazföldön, mint a levegőben.

Londonból jelentik: (Reuter) Az Athéni rádió bejelentett, hogy György király és a görög kormány megérkezett Kréta szigetére.

Athén felé közelednek a német csapatok

Rómából jelentik: (MTI.) A Giornale d'Italia szófiai tudósítója jelenti, hogy odaérkezett hírek szerint a német csapatok már csak 50—60 kilométerre vannak Athéntől. A németek birtokba vették Szamotraké és Lemnos szigeteket.

Newyorkból jelentik: (NTI) Egy amerikai hírügynökség valószínűnek tartja, hogy az angol expedíciós hadsereg szintén megkísérli Kréta, esetleg más aegai tengeri szigetek elérését. Felmerült a kérdés, el lehet-e szállítani az angol expedíciós hadsereget, — vagy pedig a keskeny korinthusi földszoroson kell visszavonulni és válasz-

tani a behódolás, vagy a tengerbe úzás között.

Berlinből jelentik: (NTI) A brit csapatok a görög főhadsereg megadása után, vad meneküléssel igyekeznek a tenger felé. Mint a német légi felderítések során megfigyelték, az angolok kisebb kikötőkben, kisebb hajókra szállanak.

Német katonai körökben valószínűnek tartják, hogy Görögország néhány napon belül teljesen összeomlik és az egész görög haderő leteszi a fegyvert. Megerősíti ezt a felfogást az a tény, hogy György görög király és kormánya Kréta szigetére menekült.

Berlinből jelentik: (NTI) Az angol hírszolgálati irodának a görög király és a trónörökös Krétába való meneküléséről kiadott közleménye annyiban helytelen, hogy a görög trónörö-

kös már több napja nem tartózkodik Athénben és az angolok Kréta szigetének fogságban tartották.

Newyorkból jelentik: (Stefani.) Az angol görög visszavonulás rossz benyomást tett az amerikai közvéleményre. Az egyetemi városokban a diákság felvonult, minek során azt a kívánságát hangoztatta, hogy kívül akarnak maradni a háborun. A törvényhozás mindkét házában jelentős

Gyorsírást, gépirást

Szabó Ferenc
okl. írásszaktanítónál tanulhat
Kossuth L. u. 11. II. em.

Belvárosi mozgóban
KORA TERRY,
Rökk Marika
világhírű variété filmje.

Telf. 13-51. Korona Filmszínház Kossuth u. 1
(volt Dorian)
MA **Szeressük egymást** MA
Bulla Elma, Greguss, Csontos, Maklár, Hidvéghy.

Apollo Filmszínházban 2 órai harsogó kacagás
Toinay Klári, Turay Ida és Kabos vigjátéka
Az én lányom nem olyan
Müsorton kívül: A legújabb balkáni és afrikai harctéri jelenetek.

Új magyar gazdasági rend felé

A Társadalmi Egyesületek Szövetségének ipari szakosztálya felvilágosító kiadványsorozattal lép a közvélemény elé. A sorozat első füzeté, amelynek izléses kiállítása azonnal megnyeri a tetszést, az új magyar gazdasági rend néhány jellemző vonásával foglalkozik. A harminchat oldalas kis füzet tulajdonképpen rövid foglalat egy nagyszabású reformjavaslatnak, amely a toldozgatás helyett mélyreható, korszerű átalakítást és megszervezést akar.

Mostanában olyan kijelentések hangzottak el éppen a visszatért erdélyi és keleti részeken, amelyek nyíltan hitelt lettek a magyar szempontból oly gyászos emlékü liberális politikai, gazdasági és kulturális élet szemlélet mellett, vagy amelyekhez bizonyos körök sietve fűttek ilyen magyarázatot. Mintha nem ennek a természetellenes, értékromboló szemléletnek lennének különösen mi az áldozatai. Csodálatos az az elmaradottság, az a rövidlátás, sokszor már egyenesen rosszakarat, amely ezekben a kinyilatkoztatásokban jelentkezik. Csodálatos az a konokság, amellyel a „dívatos koreszmék” a leglehetősebb címeken elutasítják. Nem gondolnak arra, hogy a népi gondolat, az igazságosság, az igazi evangéliumi egyenlőség (a liberális egyenlőség üres, hazug szólam) örök érvényű törvények, amelyeket elhomályosított a liberális élet szemlélet. A Társadalmi Egyesületek Szövetségének ipari szakosztálya felvilágosító füzetében éppen ezeket a „dívatos koreszmék” scrolja fel, mint a kialakítandó új magyar gazdasági rend alappilléreit. Közöljük ezeket azért is, mert nem zárnyilatkozatok, nem önző érdekek álcázott védelme, hanem a magyar jövő feltételétől áthatott társadalmi rétegek kívánságai.

A TESzISz kötelékében egyesült keresztény magyar gyáraknak az a határozott álláspontjuk, hogy a jelenlegi — amúgy is csak papíroson létező, mert létfeltételétől (szabadkereskedelem, szabad verseny) megfosztott — liberális-demokrata gazdasági rend az új eszmei áramlatoknak egyáltalában nem felel meg s nagyon gyökeres változásra, tehát rendszer-változásra van szükség.

A régi individualista-liberális-kapitalista gazdálkodás a maga nemében zárt elméleti egységet alkotott, amelyben a piacon a kereslet és kínálat törvényén keresztül történt az áralakulás és ezen át a gazdasági tevékenység szabályozása. Ez a rendszer nyilvánvalóan emberek és emberi tevékenységeken keresztül hozta létre a kiegyenlítődést az egyes helyek áruhiánya és mások árubőségé közt és ugyanígy szabályozta a gazdasági egyensúly különböző helyeken és időkben fellépő megzavaródásait.

A különbségeket, az ár és kamat-eréseket ösztönösen megérző elem, az igazságosság tehát természetszerűen nyilvánvalóan ebben a rendszerben, amelyet a közvetítő tevékenység virágkorának mondhatunk.

A hitelkérdés fejlődése is ugyanabban az irányban haladt. A hitel az idők folyamán érdeklőzött a nőtte ki magát, munkalehetőséget, vállalkozási esélyeket, bőséget biztosítva azoknak, akik a hálózatban bent voltak és gáncsot vetve mindazok törekvéseinek, akik valami oknál fogva e hálózaton kívül állottak. Kifejlődött a gazdasági Csák Máték rendszere és ezek ellen csak a szervezett közösségnek, a nemzetnek egységes és egyöntetűen megnyilvánuló akarata hozhat orvoslást. Ezért függ össze az új gazdasági rendszernek a megteremtése politikai kérdésekkel is.

Tőkeszegény országban u. i. nem bankok tetszésétől függő „magány” az, hogy kinek és milyen célra kell és szabad jutni.

ni a szükösen rendelkezésre álló hitelt.

De az is közérdek, hogy a társadalomnak nehezen összekuporgatott tökefeleségei olyan adósok kezébe jussanak, akik a tisztességes feltételek mellett nekik juttatott tőke visszafizetését becsületbeli kötelességnek is tartják.

A „dívatos koreszmék”

Az új idők népi és szociális eszméje, az új idők szocializmusa nem

A tervszerűség nem merevség

A tervszerűség nem jelenti az életnek merev szabályokba való zsugorítását, a gazdasági élet „szolgálati szabályzatát.” Aki jobban dolgozik, aki leleményes, annak az új rendszerben is jobban kell boldogulnia. A tervezésnek irányelveket és kereteket kell megszabnia, amelyeket az egyéni vagy társas gazdálkodás töl ki. Tervezéshez, irányításhoz, ellenőrzéshez szakértelem kell és ezt a szakértelem leginkább az biztosítja, ha a gazdasági élet különböző ágazatai megteremtik a maguk szakmai szervezeteit és a tervező, irányító, ellenőrző mun-

Gyökeres rendszerváltozás, nem toldozgatás

A TESzISz tisztában van azzal, hogy egy új gazdasági rend felépítése mélyreható változást jelent gazdasági, sőt egész társadalmi szervezetünkben. Ez a gyökeres változás azért nehez feladat, mert állandóan figyelemmel kell lennünk arra, hogy a gazdasági élet (tehát a termelés, áruelosztás, fogyasztás folyamata) fennakadást ne szenvedjen és a mellett a nemzet bármely időpontban képes legyen bármilyen erőpróba.

E gyökeres rendszerváltozás, tehát a teljes újjáépítés azért is nehéz, mert a régi társadalmi, politikai és gazdasági berendezkedés egyetlen összefü-

gő rendszer volt, amelynek közös eszmei alapjai voltak az emberi élet minden megnyilvánulásában.

A mai idők sok megismerése, az állandó mellébeszélés onnan ered, hogy az egyik tábor nem tud, vagy nem akar az eszmei alapoktól megszabadulni és csak javíthatni akar, míg a másik tábor az eszmei alapok megváltoztatására és az ebből eredő gyakorlati következtetésekre levonására törekszik.

Röviden összefoglalva: A régi rend egyéni haszon alapelve helyébe a közösségi gondolat, — a teljes termelési

azonos a falanszteri kollektívizmus eszméjével. Jelent ellenben egy, az emberi életvonalakozásokat átfogó közösségi szemléletet.

Jelenti tehát, hogy a közösség java megelőzi az egyénnek a javát. Jelenti azt, hogy a gazdasági életnek vezetőelve nem az egyéni haszon, hanem a közösség szükségleteinek minél teljesebb és minél igazságosabb kielégítése.

Jelenti, hogy a törvénynek, a jognak nem az az elsődleges célja, hogy az egyént védje, hanem az, hogy a közösség életét rendezze, hogy az egyének megadott jogokat az egyénnel szemben felállított kötelességek és felelősség követelményével egyensúlyozza ki.

Az új rend gazdasági téren épp úgy, mint politikai vagy társadalmi téren a közösségi szempontot állítja előtérbe. A gazdasági tevékenység indítéka tehát az, hogy a közösség szükségleteinek kielégítésére minél többet, minél racionálisabban, tehát minél kisebb gazdasági erőfelhasználással állítsunk elő. Ugyanúgy, ahogyan az egyéni haszomból kiinduló liberális gazdasági rend a kötöttségektől mentes piaci áralakulásban találta meg a maga kielégülését, a közösség szempontjait ápoló gazdasági rend a tervszerűleg irányított termelésben, áruelosztásban és a fogyasztás befolyásolásában találja meg a maga érvényesülési formáját.

kában tevékenyen részt vesznek. Szükség lesz arra természetesen, hogy a közösség, tehát az állam is, rendelkezék megfelelő szakértő közegekkel és szervekkel, akik a szakmai autonóm szervezetek munkáját egymással összehangolják és az általános irányelvek érvényesülését s a legfelső ellenőrzést biztosítják. Az átmeneti időben, amíg a társadalom átnevelődése megtörténik, amíg az új szellemben nevelt generáció felnő, a gazdasági életnek az állam részéről történő erősebb irányítása feltétlenül szükségesség.

szabadság, illetve szabadosság helyébe, az irányított gazdálkodás, az arany és tőke uralkodás helyébe a hitelnyújtás és tőke uralkodás helyébe a nemzeti közösségi érdekek fokozott szolgálata lép.

A következőkben az új gazdasági rend több fontosabb kérdését tárgyaljuk s több oly részletkérdésre is rámutatunk, amelyekre adott válasz a TESzISz elvi és gyakorlati álláspontját legalább körvonalakban bemutatja.

Ami jó és maradhat a régi gazdasági rendből, az megtartandó

A TESzISz álláspontja az, hogy a régi gazdasági rend több alkotó részét az új rend is, mint helyesét, megtartja, tehát azt, ami jó, nem akarja lerombolni, hanem az új építésnél felhasználja.

Az emberi természetet az új rend sem tagadhatja meg. Önfenntartás, családi érzés, a magunk és családunk életének javítása, biztonságosabbá tétele továbbra is elismert és védett törekvés marad.

Tehát a magántulajdon, a szerződési szabadság, az egyéni kezdeményezés és örökösödés megnevesítve az igazi keresztény szellemmel és helyes irányba terelve a nagyobb közösségek (tehát elsősorban a nemzet) érdekei vonata korlátokkal továbbra is fennmaradnak.

Az új rend is teljes mértékben érvényre juttatja azt az alapvető szabályt, hogy a fogyasztás és a termelés összhangját biztosítani kell. Ezt az egyensúlyt azonban olyképpen akarja fenntartani, hogy egyrészt a termelésben a dinamikus fejlődés, másrészt a javak elosztásában a társadalmi igazság szempontjai diadalmaszkodjanak.

Az új gazdasági rend magával hozza a régi nemzeti érzést, de ezt beleviszi a gazdasági élet minden mozzanatába. Az új gazdasági rend nem nélkülözheti a magyar géniuszot, sőt ennek termelő, alkotó erejét teljes mértékben érvényre juttatja. Csak az a rend és rendszer lehet hosszúéletű, mely a nép minél szélesebb rétegeire támaszkodik. Az új gazdasági rendszernek magyar-gazdasági rendszernek kell lennie. Olyannak, amely a nemzet géniuszára támaszkodik, amely a magyarság szívverésével teljesen összhangban van.

Frenczel Sándor

tűkör és üvegcsiszolda

Tábla-üveg nagy raktár
Képerkezés

Falburkoló üvegcsempék
gyári lerakata

Nagyvarad, Szt. János u. 44-48.

Telefon: 19-13

H I R E K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD
SZILÁGYI DEZSÓ-UTCA 5 SZAM.

ELŐFIZETESI ARAK: Egész évre 30.
félre 15, egy óra 2.50 pengő
Egyes szám ára 10 fillér

Telefon: 12-27.

Postatakarékpénztári csekk számlánk
száma: 72.301.

Kéziratokat nem örünk meg és nem
adunk vissza

A Főméltóságú Asszony példamutatása

Nagyvárad. Saját tud. Fajánk, nemzetünk és hazánk jövője függ attól, hogy ezekben a nehéz években, évtizedekben mennyire tudunk életképesek lenni s mennyire tudjuk vállalni a Duna völgyében azt a hivatást, amit a Mindenható és a világtörténelem számunkra kijelölt. S életképességünknek, hivatásunk betöltésének záloga: a magyar gyermek. Mert igaz, hogy erősek vagyunk, igaz, hogy kemény az öklünk, de az is igaz, hogy egyedül vagyunk a bennünket körülvevő néplengerek közepében — s kevesen vagyunk. Hiábavaló a diplomaták harca, hiábavaló honvédeink véreghullatása, ha nem szaporodnak a bölcsők kunyhóinkban és palotáinkban s ha a magyar édesanyók csak küzdve tudják magzataikat fölnevelni. A magyar jövő: a magyar gyermek. Ezt érzi, ezt tudja ma mindenki megnagyobbodó hazánkban s olyan jól esik látni, hogy ott is tudják ezt, ahonnan annyi szerető simogatást, annyi bátorítást és segítséget kapott már ez a sokat szenvedett ország Országgyarapító Kormányzónk hitveséről, a Főméltóságú Asszonyról van szó, aki, mint ma könnyező örömmel értesülünk, Biharban, a Margitta melletti Sárrétudvarin háza és telket ajándékozott a jalu két legutóbbgyermekes anyjának. Orbán Imréné, Dán Gizella az egyik asszony és Szegi Albertné a másik. Mindketten földhözragadt szegény asszonyok s ez a példaadó ajándékozás teszi lehetővé számukra, hogy kenyérhez, tejcskéhez jutassák csöppsegeiket, hogy egészséges, erős és becsületes polgárokat, édesanyúkat neveljenek belőlük. Az ország első asszonya példát adott. Olyan példát, amelyet nemcsak kell, hanem kötelesség követni mind azoknak, akiket anyagi javakkal megáldott ugyan Hazánk, de a gyermekkacaját csak hírből ismerik. (M a r j a l a k y.)

GYÖRGYNAPI ÜNNEPLÉS A RENDŐRSÉGEN. Nagyvárad. Saját tud. Csütörtökön reggel 9 órakor a rendőrkapitányság tisztikara jelent meg dr. Horváth György rendőrfőtanácsos, a nagyvárad kapitányság vezetője előtt és szívből jövő jókívánságait tolmácsolta nevenapja alkalmából. A felkészítő beszédet Krasznay Pál rendőrtanácsos tartotta. A nap folyamán még igen sokan keresték fel jókívánságaikkal a közszereplőnek és megbecsülésnek örvendő vezetőt.

Felavatták Magyarországot milánói kiállítás csarnokát. Milánóból jelentik: (MTI) A nemzetközi vásáron szerdán délután magyar nap keretében avatták fel Magyarországot kiállítási csarnokát.

35 ÉVES AZ ORSZÁGOS GYERMEKVÉDŐ LIGA. Budapest, a Magyar Távirati Iroda jelenti: Az Országos Gyermekvédő Liga ebben az évben ünnepli fennállásának 35 éves jubileumát. Ebből az alkalomból április 27-én, vasárnap tartja rendes évi közgyűlését.

Orvosi hír. Dr Kállay Magda rendelőjét május 1-étől Beöthy Ödön utca 36. szám alá helyezte át.

A szlovák telepések ügye újból napirendre kerül. Pozsonyból jelentik: (B. T.) Hosszabb szünet után a napokban újból megkezdődnek a tárgyalások a szlovák telepések ügyében. E célból szlovák küldöttség utazik Budapestre.

Temetés. Ferenczy József MÁV tisztviselő 48 éves korában meghalt. — Temetése pénteken délután 5 órakor lesz a Haller kápolnából. (Erdélyi „Concordia“.)

Temetés. Pénz Gyuláné szül. Bors Julianna nyugalmazott MÁV mozdonyvezetőnek a felesége 51 éves korában Beöthy Ödön u. 20. sz. lakásán meghalt. Temetése április 25-én délután 4 órakor lesz a Steinberger kápolnából a Rulikovszky temetőbe. (Caritas.)

Intézkedések a telefonbeszélgetések díjtételeiről. Ismeretes, hogy a postaigazgatóság április 16-án bevezette a beszélgetésenkénti díjszabás rendszerét. A szerkesztőségeknek azonban sajtódíjkezdményre van igényük. Ez abban áll, hogy havi 50 beszélgetést a rendes díjszabás szerinti 4 pengő 20 filléért számolnak el az ezen túlmenő beszélgetések azonban 12 fillér helyett csak 3 fillérbe kerülnek. E kedvezményt bélyegmentes kérvényben kell kérni a postaigazgatóságtól.

Meghívó

A Szent László-nyomda Részvénytársaság 1941. május hó 5-én délután 6 órakor tartja ezévi

rendes közgyűlését

az intézet helyiségében Nagyvárad, Szilágyi Dezsó utca 5. sz. alatt, melyre a részvényeseket tisztelettel meghívja. A megjelent részvényesek részvényeiket tartoznak az intézet pénztáránál közgyűlés előtt letétbe helyezni.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság jelentése az 1940. évi zárszámadás és a mérleg tárgyában.
2. A Felügyelőbizottság jelentése az 1940. üzletévről.
3. Az 1940. évi mérleg-megállapítása és határozathozatal a nyereség hovatartozása tárgyában.
4. Határozathozatal az igazgatóságnak és a Felügyelőbizottságnak adandó felmentvény tárgyában
5. Esetleges indítványok.

Nagyvárad, 1941. április 24.

Igazgatóság.
Kivenát az alapszabályokból: 18. §. A közgyűlés csak azon esetben határozatképes ha a részvényesek a közgyűlésen a részvényük egyharmadát képviselik. 20. §. Minden egyes részvényes, aki a közgyűlésen szavazati jogát akarja gyakorolni, részvényét a szelvényekkel együtt a közgyűlés előtt a vállalat pénztáránál tartozik letétbe helyezni, amiről a szavazáskor felmutatandó elismervényt kap. Minden egyes részvényes, tekintet nélkül részvényeinek számára, csak egy elismervényt kap.

Rabindranat Tagore súlyos beteg. Kabulból jelenti a Német Távirati Iroda: Rabindranat Tagore, a nagy hindu költő súlyos beteg. Szobáját nem hagyhatja el és állandó orvosi felügyelet alatt áll.

„Magyar Lapok” gyűjtése az árvizkárosultakért

Ma a nagybányai Mária Kongregáció leányai, a mezőtelegdi hívek és az Orsolya-rendi gimnázium növendékei vezetnek

Eddigi gyűjtésünk	10.184.69 P	zsébet —20 Potar István 1, Hoffmann Sándor 2, Horvát János —10 Fekete Sándor —20, Velkó József 3, Trifán Györgyné —50, Kovács József —50, Erdélyi Lőrincné 1, Grünsperger József 2, Nagy Elek 2, Szabó József —40 Góze István —20, Varga János —30, Roza Józsefné —60, Cserna Mihályné 1, Gájer Ida 1, Szalczter Viktória 5, összesen 31.— P
Ujabb adományok:		Nagybányai (Szatmár vm) Lányok Mária Kongregációjának az árvizkárosultak javára rendezett vallásos színelőadás jövedelme 150.— P
Dr Bozsódi János ügyvéd, Nagyvárad	5.— P	Összesen 10.360.99 P
Rettenbacher Nándor, N-várad	10.— P	
Szent Orsolya-rendi Leánygimnázium növendékeinek gyűjtése, Nagyvárad	30.30 P	
Mezőtelegdi (Bihar vm.) hívek adománya: Wexmenszky Ilona 1, Grünsperger Erzsébet 1, Sándor Imre 1, Tóth László 3, Bölcs István 1, Pontos István —50, Fekete András —50, Tökés Lászlóné 1, Goldstein Ferenc 1, Moldován Er-		

Közellátási mozgósítás

Honvédosztagok az ország közellátásának biztosítására. Ellenőrzik a terméstöbbleteket. Az április 30-ig bejelentett készleteket a Futura feláron veszi át

Az idei gazdasági év háromnegyed része már eltelt. E nehéz idő alatt, amelyben országunk új területekkel is gazdagodhatott, — a közellátást a múlt év meglehetősen gyenge hozamából, de sok körültekintéssel mégis minden nagyobb zökkenő nélkül lehetett biztosítani, ami elsősorban közellátási kormányzatunk bölcs és előrelátó intézkedéseinek köszönhető.

A dolgok természetéből következő, hogy a közellátási kérdések annál erősebben jelentkeznek, minél hosszabb idő telik el abból az időszaktól, amely alatt szinte kizárólag a múlt évi rossz termésből származó készletek állanak rendelkezésre. A múlt évi termés betakarítása óta pedig öröndetes, nagy változások történtek Magyarország életében. Visszatért Erdély nagyrésze és visszatért a Délvidék. A hirtelen megnövekedett szükséglet folytán széleskörű intézkedéseket kellett tenni, hogy az ország közellátásában zavarok ne következzenek.

Természetesen a helyzet egycsapásra megváltozik akkor, amikor az új

termést betakarítják. Ezért honvédségünk készséggel felajánlotta, hogy nemcsak honvédelmi szolgálattal siet az ezeréves Magyarország drága földjének megmunkálására, hanem felajánlotta beszerzési osztályának közreműködését is, hogy a közigazgatási kormánybiztosok, illetve az országmozgósítási kormánybiztosok irányításával ezek a honvédosztagok is segítségül álljanak a közellátás ellenőrzésében és biztosításában.

Az ellenőrzés során igénybe veszik azokat a készleteket, amelyek a korábban hozott rendelkezések értelmében amúgy is igénybevehetőek voltak. A széleskörű ellenőrzés szükségét mindenkinek meg kell értenie. Az ellenőrzési akció által érintettek helyesen teszik, ha önként ajánlják fel terménytöbbletüket annál is inkább, mert az április 30-ig felajánlott gabona- és terménykészleteket) búza, rozs, kétszeres, zab és tengeri) a Futura P. 2.50 és P. 2.30 összeggel magasabb áron veszi át mázsánként. Az április 30 után felajánlott terménykészletekért ezt az árkiegészítést már nem fizetik.

Ongyilkossági kísérlet a nagyváradai törvényszék tárgyaló termében

Borotvapengét nyelt le és elvágta a nyakát a vádlott

Nagyvárad. Saját tud. Megrendítő öngyilkossági kísérlet történt a nagyváradai törvényszék egyik tárgyalótermében. Csütörtökön a déli órákban került sor Szilop P. István 27 éves nagyváradai asztalossegéd falopási ügyére. A törvényszék büntető egyes tanácsa, amikor kihirdette az egyhónapi fogházra szóló ítéletet és az indokolást akarta felolvasni, a vádlott egy észrevetlen pillanatban borotvapengét vett szájába s azt lenyelte, azután egy másik pengével hirtelen átvágta a torkát.

Mindez pillanatok alatt történt és csak a véres emberre lettek figyelmesek a bíróság és a jelenlevő foglyok.

Az életunt embert az ügyében kihallgatott tanúk és a fogházor fogta fel és kötötték át nyakát zsebkendővel. A tárgyalást félbe kellett szakítani. Telefonáltak a mentőkért, akik rövidesen megjelentek, ideiglenes kötést alkalmaztak és a sebesült embert kórházba szállították.

Valaki romániai zsidó Palesztinába tart... Bukarestből jelenti a MFI: Konstancaán át kedden háromszáz zsidó indult el Romániából Palesztinába.

Kávéházakban és vendéglőkben kérte a MAGYAR LAPOK-at.

Pályázati hirdetmény

Nagyvárad thj. város polgármestere 12308/1941. szám alatt a következő pályázati hirdetményt adta ki: Budapest Székesfőváros polgármestere Ferenc József koronázási jubileuma alkalmából a következő nyilvános pályázatokat hirdeti meg:

1. 1941. évi szobrászati díjára.
2. 1941. évi magyar szépirodalmi díjára.
3. 1941. évi magyar tudományos irodalmi díjára.

Az érdekeltek a pályázati hirdetmény feltételeit 11—2 óra között, a városházán, a Közművelődési és Szociálpolitikai ügyosztálynál (I. emelet, 29. sz. szobában) megtekinthetők.

A pályázat határideje 1941. május 15. Nagyvárad, 1941. április 18.

Dr Soós s. k.
polgármester.

2674—1941. szám.

Hirdetmény

A Nagyvárad Városi Viz-, Csatorna és Köztisztasági Üzem munkaruhák szállítására nyilvános versenytárgyalást hirdet.

Ajánlati űrlapok fenti hivatal műszaki ügyosztályánál Vártér 1. sz. I. em. 3. szobában és tekinthetők meg.

A pályázat határideje 1941. május 5. Igazgatóság.

RÁDIÓ

SZOMBAT, ÁPRILIS 26.

- 6.40 Ébresztő. Torna.
7.00 Hírek. — Közlemények. — Éternd. — Hanglemezek.
10.00 Hírek.
10.20 Hogyan készül a hangosfilm? — Irta Mándi Márta dr. Felolvasás.
10.45 Mit nézzünk meg? Heraklész bronzszobrát a Nemzeti Múzeumban. Ismerteti Erdélyi Gizella dr. Felolvasás.
11.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
12.00 Himnusz.
12.10 Suki Tóni cigányzenekara.
12.40 Hírek.
13.20 Időjelzés, vizállásjelentés.
13.30 Hanglemezek.
14.30 Hírek.
14.45 Műsorismertetés.
15.00 Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
15.20 Rendőrzeneke.
16.10 Ifjúsági rádió. Ellátogatunk a Bácskába. Kilián Zoltán beszélgetése gyermekszereplőkkel. Dalokkal és zenével.
16.45 Időjelzés hírek.
17.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven.
17.15 Szerelmesek muzsikája. Canzonék nottturnok, szerenádok kamarazenekekre. Vezényel Nagy Olivér. — Az összekötő szöveget írta Toronyi Rigó Csaba. Felolvassa Kovrig Emil.
18.00 Rádiós tanácsok a tavaszi költözéshez. Kádár Géza postamérnök műszaki előadása.
18.30 Furka Gizella zongorázik.
19.00 Hírek magyar, német és román nyelven.
19.20 Az Országos Légvédelmi Parancsnokság közleményei.
19.30 Innen-onnan. Hangfelvétel.
20.00 Lóversenyeredmények.
20.10 Kivánságverseny.
21.40 Hírek.
22.10 Tánclemezek.
23.00 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.
23.25 Közvetítés a Hungária szállóból. Bura Sándor cigányzenekara muzsikál.
24.00 Hírek.

**Hirdessen
a Magyar Lapokban**

SPORT

Vasárnap NAC — Bástyá

A kolozsvári Bástyá együttese vasárnap ismét városunkban játszik. Ezúttal az erdélyi bajnokság küzdelmei során a NAC-al csap össze. Az elmúlt vasárnap a kolozsváriak legyőzték a Törekvést, a zöld-fehérekre vár most a feladat, hogy revánst vegyenek ezért a vereségért.

Igen fontos más szempontból is ez a mérkőzés. Ha ezt megnyeri a NAC — ami pedig valószínű —, úgy már

csoporthelyes s ezt az elsőseget még az sem vehetné el tőle, ha az NSE-től történetesen itthon vereséget szenvedne.

Éppen ezért teljes csapatával akar porondra lépni a NAC. S ez, reméljük, hogy sikerülni is fog.

A nagy érdeklődésre számot tartó mérkőzés vasárnap délután fél 5 órakor kezdődik az erzsébetligeti pályán.

Május 4-én a WMFC játszik Nagyváradon

A zöld-fehéreknek május 4-én szabad vasárnapjuk van s ezen a napon egy első osztályú csapatot akartak vendégül látni. Először a Ferencvárosra, majd az Újpestre gondoltak, de végül is a WMFC-vel állapodtak meg. A budapesti csapat jelentős játékerőt képvisel s bár jelenleg az ötödik

helyen áll, mindenki úgy tartja, hogy a Hungária örökét foglalja el.

Mindenesetre izgalmas és változatos mérkőzésre van kilátás s kitűnő alkalom lesz arra, hogy meglássuk, miként állja meg a NAC jövőre helyét az első osztályban.

SZINHÁZ

Fedák Sári bensőséges ünneplése Nagyváradon

Nagyvárad. Saját tud. Szerdán este a Tokaji aszu-ban lépett ismét a nagyvárad közönség elé Fedák Sári, a nagyszerű színésznő, a város egykori kedvence. Legutóbbi fellépte óta jó néhány esztendő telt el, de a szeretet nem szállt el s az emlékezés és viszontlátás örömteljes perceiben a régi váradai sikerekre emlékeztető ünneplésben volt része.

Pedig félt Fedák Sári ettől az estétől. Szerdán délben az ebédnél be is vallotta:

— Tudjátok, nem olyan egyszerű dolog ez. Tudom, hogy a régi Fedákot szerették és éppen ezért nagyon vigyáznom kell, hogy ezt a szeretetet megtartsam. Több mint két évtized telt el azóta s a közönség elképzelésében még a régi Fedák él. Vigyáznom kell, hogy az illúziót szét ne romboljam. Régi szabály, hogy a közönséget újra meg újra meg kell hódítani. Egész éjjel nem aludtam és este is dobogó szívvel lépek a rivalda fény elé.

S amikor a jelenés elkövetkezett és megjelent a színen Fedák Sári, Tarczalli Darázs Katalin gyönyörű magyar ruhájában, percekig tartó éljenzés és taps következett. A közönség lelkesedése nem ismert határt. Fedák Sári pedig csak állt, majd előre jött a sugólyukhoz s a meghatottságtól könnyek jöttek a szemébe.

A darab további részében minden jelenését, minden káprázatos pazar kivitelű ruháját külön megtapsolták. Felvonások szüneteiben pedig tiszter is a függöny elé szólították s a Zsazsa névtől volt hangos a színház.

Zsazsa tehát oly sok év után ismét csatát nyert Nagyváradon. (b. s.)

A színházi iroda közleményei:

Fedák Sári nagyvárad vendégjátéka lábba hozott mindenkit és a színház pénztára szintén ostrom alatt áll. Az érdeklődés érthető is, hiszen Fedák Sári 22 év után először látogatott el hozzánk és olyan kiváló szerepében

lép fel, amit neki irtak.

Fedák Sári a Gyergyói bál operettben a főszerepet Budapesttől több mint 200-szor játszotta a legnagyobb siker mellett. Nagyvárad vendégjátéka és a Gyergyói bál színrehozatala olyan színházi szenzációt jelent amivel egy vidéki város sem dekedhet. A Gyergyói bál a színház igazgatósága óriási anyagi áldozattal, minden eddig elhomályosító kiállításban hozza ki Tihanyi Vilmos főrendező rendezésében. Kovall Istvánnak, a budapesti Nemzeti Színház díszletfestőjének teljesen új díszleteivel, ragyogó szereposztásban nagy statisztériával, kiegészített zenekarral.

A Gyergyói bál csütörtök, péntek, szombat este, vasárnap délután és este kerül színre mindenkor emelt helyárral, mely előadásokra semminemű kedvezmény nem érvényes.

— Szombaton délután 4 órakor filléres helyárral az Aranykálász operett lesz műsor. Helyárak 30 fillértől 120 fillérig.

Heti műsor:

Csütörtök este 8 órakor Fedák Sári vendégfelléptével: **Gyergyói bál** Mérsékelt emelt helyárral.

Péntek este 8 órakor: **Gyergyói bál**. Fedák Sári vendégfelléptével. Mérsékelt emelt helyárral.

Szombat délután 4 órakor: **Aranykálász**.

Szombat este 8 órakor: **Gyergyói bál**. Fedák Sári vendégfelléptével. Mérsékelt emelt helyárral.

Vasárnap délután 4 órakor: **Gyergyói bál**. Fedák Sári vendégfelléptével. Mérsékelt emelt helyárral.

Vasárnap este 8 órakor Fedák Sári bucsufelléptével: **Gyergyói bál**.

— Jegyek a fenti előadásokra már válthatók a színház elővételi pénztáránál.

Nagyvárad birkozó a válogatottban

Április 26-án Budapesten kerül megrendezésre az olasz-magyar birkozó verseny.

A magyar csapat összeállítása már kész. Érdekessége, hogy három vidéki birkozó is helyet kapott a csoportban köztük a nagyvárad Tözsér. Sportkörökben nagy örömet keltett, hogy nemcsak a futballban, hanem a birkozásban is segítségére lehet Nagyvárad az országos csapatnak.

APRÓHIRDETÉSEK

Lakás

Modern kétszobás összkomfortos kertes lakás, teljes butorizzattal és berendezéssel május elsejére kiadó. Vörösmarty utca 16. 351

Kiadó 2 szoba, fürdőszoba, mellékhelyiségekből álló lakás május 1-re. — Balán utca 5. 340

Kiadó különbejáratú butorizzott szoba C.m a kiadóban. 343

Pontos fizető keres lehetőséggel a városhoz közel 1 szobás, konyhás modern lakást. Címeket a kiadóba kér. 334

Adás-vétel

Aranyat, ezüstöt, ékszer magas áron veszek. Haslinger ékszerész. Rákóczi ut. 8. 545

Legmodernebb dióhálo, kombinált szekrények eladók asztalnál Szent István (volt Templom) tér 5. 356

Takarék tűzhely eladó. Frenzel, Szt János u. 48. 348

Aranyat, magas áron veszek, órák, ékszer javítok. Gyenge István ékszerész. Rákóczi u. 19. 753

Ócska paplan vattát állandóan veszek. Sziglieti u. 5. szuterin. 338

Akar jól öltözködni olcsón? Keress fel Molnár használt férfiruha üzletét, Bémer tér 1., udvarban. — Használt férfiruhatát jól áron veszek. 302

Hülönféle

Az Európa éttermet átvenni szándékosom, kérem a hitelezőket 3 napon belül jelentkezzenek, mert később nem veszem figyelembe. Bordás János. — Horthy Miklós u. 33. 346

Előkelő magyar urinót társnak keres keresztény divatszalon. Levelt a kiadóba „Ótezer” jellegre. 339

Fotókópia eredeti okmányairól szakszerűen készít Foto Aurora, Rákóczi ut. 8. szám. 281

Állást keres

Házvezető nének ajánlkozom vidékre özv. Argyelan Jánosné Bogrea u. 30. Püspöki ut. 347

Elveszett

Elveszett 1 félpár barna bőr női kesztyű és egy pár drapp női kesztyű. Megtalálót kérem, adja le Pannónia portásánál este 9—10 között jutalom ellenében. 349

Kiadótulajdonos:

szent László-nyomda Rt

Fő- és felelősszerkesztő: **Dr Paál Árpád** Felelős kiadó: **Dr Scheffler Ferenc**
a Szent László-nyomda Rt igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén. Nagyvárad, Szilagyú Dezső-utca 5. szám.